

Europees Comité voor Sociale Rechten 17 maart 2026, nr. 233/2023, FIDH en ATD Vierde Wereld t. België

FEITEN

Omwille van de toename van gemeentelijke bedelreglementen in België en de afwezigheid van een coherent beleid besluiten FIDH¹ en ATD Vierde wereld om een collectieve klacht in te dienen tegen België bij het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR). Volgens deze organisaties zijn de Belgische bedelreglementen niet in overeenstemming met het Europees Sociaal Handvest.²

Aansluitend bij deze collectieve klacht is er ook een tussenkomst van het *European Network of National Human Rights Institutions* (ENNHRI). Niet elke organisatie kan immers zelf een klacht indienen bij het Comité. Wel is er de mogelijkheid om als *third party* op te treden in een hangende zaak.³ ENNHRI vraagt onder andere aan het Comité om te bevestigen dat een mensenrechtenaanpak de voorkeur geeft aan sociale bescherming van mensen in armoede, in plaats van het opleggen van beperkingen.

BESLISSING

Het Comité besluit dat België driemaal het Europees Sociaal Handvest (ESH) schendt.

- Ten eerste is er een schending van het recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting (art. 30) omwille van de wildgroei aan restricties in lokale bedelreglementen.
- Ten tweede is er een schending van datzelfde recht omwille van de afwezigheid van effectieve beroepsmogelijkheden.
- Ten derde stelt het Comité vast dat er discriminatie is op basis van etnische origine en socio-economische status (art. E samen met art. 30).

MOTIVERING

¹ International Federation for Human Rights

² In het bijzonder met art. 16 (Recht van het gezin op sociale, wettelijke en economische bescherming), art. 30 (Recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting), en art. E (Anti-discriminatie)

³ Deze tussenkomst werd uitgewerkt door de Belgische leden: FIRM, Steunpunt tot bestrijding van Armoede, Unia en Myria.

België schendt verschillende rechten uit Handvest.

(1) Wildgroei aan restricties in bedelreglementen

Ten eerste is er een schending van artikel 30 (Recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting) voor de wildgroei aan restricties in bedelreglementen. Deze restricties verergeren de kwetsbare situatie van personen die bedelen en in armoede leven. Ze dragen bovendien bij aan een grotere stigmatisering van deze personen. Daarnaast zijn de reglementen soms te vaag, wat de deur opent voor uiteenlopende interpretaties en mogelijk misbruik.

(2) Afwezigheid van effectieve beroepsmogelijkheden

Ten tweede is er een schending van artikel 30 voor de afwezigheid van effectieve beroepsmogelijkheden. Het Comité stelt vast dat de bestaande mogelijkheden in de praktijk ernstig tekortschieten. Zo kan men in principe beroep aantekenen tegen sancties en boetes, maar zelfs bij een succesvol beroep blijven in dat geval de reglementen zelf bestaan. Weliswaar is er in theorie ook een beroep mogelijk bij de Raad van State tegen de reglementen, maar gezien het grote aantal gemeenten met bedelreglementen - in 2022 waren dat er 305 – is het volgens het Comité in de praktijk onmogelijk dat deze allemaal voor de Raad van State zouden gebracht worden. Die onmogelijkheid vloeit ook voort uit de vele drempels die bedelaars ervaren.

(3) Indirecte discriminatie op basis van etnische origine en socio-economische status

Ten derde is er een schending van artikel E (in samenhang met art. 30) voor de indirecte discriminatie op basis van etnische origine en socio-economische status. Het Comité stelt immers vast dat de reglementen een disproportionele impact hebben op mensen zonder werk, mensen zonder huis of zonder inkomen, en personen uit Romagemeenschappen. Deze personen sanctioneren is geen oplossing, aangezien ze vaak geen andere keuze hebben dan te bedelen. Het enige dat deze sancties dan doen is ervoor zorgen dat deze personen het nog moeilijker krijgen en zo verder gemarginaliseerd worden.

RUIMERE CONTEXT

België kende de voorbije jaren een enorme toename aan lokale bedelreglementen. Gemeenten mogen bepaalde vormen van bedelen weliswaar verbieden ter bescherming

van de openbare orde (openbare rust, veiligheid en gezondheid) en ter voorkoming van hinder of gevaar voor derden, maar zij zijn daarbij gebonden aan een juridisch kader dat werd uitgetekend in de rechtspraak van de Raad van State en het EHRM. Uit een gezamenlijk onderzoek van het *Steunpunt tot bestrijding van armoede* en het *FIRM* bleek evenwel dat 253 lokale reglementen (in 2022) niet in overeenstemming waren met dat geldende juridische kader.

Het Comité heeft nu aangetoond dat deze situatie ook moet gezien worden als een schending van de rechten in het Handvest, en het verwijst daarbij ook expliciet en uitvoerig naar dat onderzoek. Het Comité benadrukt daarnaast de groeiende internationale consensus “*that penalising life-sustaining activities in public spaces violates human rights*” (§105).

De beslissing van het Comité volgt bovendien op een gelijkaardige uitspraak (nr. 224/2023) over bedelreglementen in Frankrijk. Ook daar besloot het Comité tot een drievoudige schending van het Handvest. Ten eerste was er een schending van het recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting (art. 30) omwille van de wildgroei aan lokale bedelreglementen in Frankrijk. Ten tweede was er een schending van datzelfde recht omwille van de afwezigheid van effectieve beroepsmogelijkheden. Ten derde stelde het Comité discriminatie vast op basis van socio-economische status (art. E samen met art. 30).

Zie verder:

- Commère M., Belhaloumi M., Lauryssen L. en Fastrez L. (2023). [Bedelreglementen vanuit een mensenrechtenperspectief: Onderzoek naar bedelreglementen in België en de impact van het Lacatus-arrest en de rechtspraak van de Raad van State.](#) In: *Tijdschrift Grondrechten en armoede*, nr. 2, mei 2023.
- Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en Federaal instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens, [Bedelreglementen vanuit een mensenrechtenperspectief](#), Cahier rechtspraak nr. 3, mei 2023.
- Commère, M., Halflants, I., en Fastrez, L. (2026). Bedelen vanuit een mensenrechtenperspectief. In M. Schrooten, H. Deleu, & P. Debruyne (Red.), *Zichtbaar Onzichtbaar: Bedelen in onze samenleving*. Owl Press.
- ECSR 15 oktober 2025, [nr. 224/2023](#), FEANTSA en FIDH t. Frankrijk

Trefwoorden: Bedelen – Bedelreglementen – België – Schending Europees Sociaal Handvest